

4.

TIL LÆRERNE

"Dybfrostfilm"

FILMLYD OG MONTAGE –
FRA LYRIK TIL FILM

DIGT: "DYBFROSTFILM"

DAN TURÈLL: ”DYBFROSTFILM”

Teksten er fra digtsamlingen 3-D digte, 1977, Dan Turèll (1946-93), dansk digter.
Oplysninger til Copydan: Dan Turèll, ”Storby-Trilogien”, Borgen, 1998.

1. Så er det du siger
i et lavt fortroligt tonefald
og med et pludseligt direkte lidt nervøst blik lige hen på mig i sofaen
at der er noget du gerne vil tale med mig om
5. og når du siger det véd jeg hvad det er
for ellers ville du jo bare sige det, ikke
og jeg véd det har trukket op hele eftermiddagen
og dine skridt har sagt det og din gang har hvisket om det
og du har holdt om din kop på den måde der selv siger det
10. så det kommer ikke overraskende men det er nu det kommer
og jeg kikker hen på dig og forbi dig for ikke at standse dig
og sér ud af vinduet på nabohusets ubevægelige tagryg
med et lille drys sne på en istap nedenunder vinduesafsatsen
og som efter en usynlig ordre dæmper musikken sig på grammofonen
15. og blir meget stille og melankolsk
og ét eller andet lys blænder sig selv ned
og pludselig sér jeg en plet på min T-shirt
og alting standser og hviler i luften
selv støvkornene tør ikke lægge sig på tæppet –
20. Og så er det du siger det
i det lavmælte tonefald man bruger til skilsmisser og nekrologer
og jeg véd hvert ord af det
og det véd du selvfølgelig også
og mens du siger dem fordi du synes du skal sige dem
25. og det skal du selvfølgelig også
sér jeg ud af vinduet til nabohusets ubevægelige tagryg
hvem véd om der foregår noget lignende
under det lille drys sne og det gule lys

- hvem véd hvad der sker hos dem
30. i denne lille kube over istappen
denne sene eftermiddag
Så er det du siger det
og jeg kan næsten ikke tænke imens
mit hoved løber af med mig
35. der kører blokeringer frem for fuld spærreild
det koncentrerer sig om naboens istap og istapper overalt i Verden
al livsens istapper i alle smeltefaser
det glider ind i musikken fra grammofonen der nu hæver sig igen
og videre hen over sengetæppet jeg glattede for et par timer siden
40. og opvasken der er i orden på nær den sædvanlige glemte kop i stuen
mit hoved lægger formålsløst gamle telefonnumre sammen
det uddrager tværsommen af din fødselsdag
det sér dig for sig den eftermiddag vi mødte hinanden
og den week-end lige efter da vi –
45. Så er det du har sagt det
og pladen er løbet ud
og jeg véd det godt alt sammen
og jeg ser stadig ikke på dig men på nabohusets ubevægelige tagryg
og tager den enkelte glemte kop med ud i køkkenet, og vasker af
50. før jeg går

OM DIGTET

Forløb 4. tager udgangspunkt i digtet "Dybfrostfilm" (1977) af Dan Turèll. Digtet er bygget op som en scene mellem et par.

Digtets 'jeg' bliver forladt. Og mens partneren forklarer, hvorfor forholdet er forbi, sanser jeg 'et stærkt verden omkring sig.

Det er som om, tiden går i slowmotion, og hverdagens indtryk brænder sig fast som en del af det smertefulde øjeblik, hvor kærligheden brister.

Turèlls digt er nærmest en drejebog til en scene i en film, og de mange sanseindtryk opleves som nærbilleder af omgivelserne.

Turèll undlader at skrive dialogen mellem parret i sit digt. For de fraser, der bruges, når man bryder med sin partner, forudsætter han, at læseren kender i forvejen. Og her gør han netop brug af én af de vigtigste regler i filmfortællinger: "Don't tell it, show it"!

OM FORLØBET

Eleverne skal foretage en remediering af Turèlls digt. Digtets handling og udtryk skal overføres til filmmediet. I filmatiseringen af "Dybfrostfilm" skal eleverne lægge vægt på indspilning og brug af lyd samt klipning.

Handlingen får eleverne mere eller mindre foræret i dette forløb. Til gengæld skal de arbejde med de filmiske virkemidler, der understreger handlingen, stemningen og stilen.

Eleverne bliver introduceret til montageklipning, real- og effektlyd.

Undervejs i forløbet skal eleverne se kortfilmen "Eksamen" (6 min.) på Filmcentralen Undervisning.dk. Filmen bruges som ex på lyd som et fortællende element i film.

Historien skal indspilles og klippes sammen.

Arbejdet udføres i grupper på ca. 5 elever med minimum én dreng og én pige i hver gruppe.

10 TRIN

OPGAVERNE I FORLØB 4. ER OPDELT I 10. TRIN:

TRIN 1. Analyse af ”Dybfrostfilm”

Print digtet ud til eleverne.

Grupperne analyserer digtet – med fokus på digtets indre og ydre handling og jeg’ets særlige oplevelse af situationen.

Læreren samler op med klassen i en fælles gennemgang af digtet.

TRIN 2. Reallyd og effektlid

Grupperne læser om begreberne reallyd og effektlid, og skal nu remediere digtet til filmsprog – med fokus på lydsiden.

Grupperne skal designe lydbilledet til deres filmatisering, inklusiv udformning af replikker og voice over.

Undervejs ser og analyserer eleverne kortfilmen ”Eksamen” som ex på lydsidens centrale rolle for fortællingen.

TRIN 3. Rollefordeling

Grupperne bliver nu til filmhold, som inddeles i roller. Er de 5 elever på filmholdet, anbefales følgende fordeling:

3 scenografer og 2 elever til at udfylde et storyboard til forproduktionsfasen.

1 fotograf, 1 instruktør, 2 skuespillere og 1 tonemester til produktionsdelen.

2 klippere og 3 musikere til at komponere og indspille polariserende underlægningsmusik til postproduktionen.

Hver elev får tildelt 3 roller – én i forproduktionsfasen, én i produktionsfasen og én i postproduktionsfasen. Det anbefales, at tonemesteren og én af klipperne er de 2 elever, der udfylder storyboardet, så lydbilledet og klipningen bliver ordentligt integreret i storyboardet. Se elevarket, trin 3.

TRIN 4. Location og scenografi

Filmholdene går på jagt efter den rette location samt valg af rekvisitter og møbler til deres scene.

OBS: Den bedst egnede location vil være en stue eller et drenge-/pigeværelse. I skal derfor forholde jer til, om filmholdene må få lov til at bruge en location derhjemme. Det indebærer, at filmholdene har brug for at planlægge og indrette deres location, og optage deres film hjemme.

TRIN 5. Montageklipping, kontinuitetsklipping og storyboard

Filmholdene læser om begreberne montageklipping og kontinuitetsklipping.

Imens de to elever er i gang med at udfylde storyboardet, forbereder scenograferne scenografien, og vælger kostumer til de to karakterer i samråd med skuespillerne.

TRIN 6. Forberedelse til optagelser

Instruktør og skuespillere gennemspiller scenen, mens fotografen øver kameraarbejdet og tonemesteren optager og tjekker reallydene i hver indstilling.

TRIN 7. Optagelse

Filmholdene indspiller filmene. De kan optages på tablets, smartphones eller kameraer. Det anbefales at bruge eksterne mikrofoner – enten på boomstang eller koblet til tablets og smartphones. Læs hvordan I gør på Filmlinjen.dk

Det anbefales også, at filmholdene udfører en fast optagelsesprocedure før hver optagelse. Den er med til at bevare koncentrationen. Proceduren sikrer også, at teknikken er klar og skuespillerne er på plads. Se optagelsesproceduren i elevarket, trin 7.

TRIN 8.

Klipning og underlægningsmusik

Klipperne redigerer filmen.

Komponisterne komponerer og indspiller underlægningsmusik til filmen. Enten ved at komponere og indspille levende musik, eller ved at komponere, optage og mixe musik i produktions- og redigeringsprogrammet GarageBand.

I dette forløb er der fokus på den polariserende underlægningsmusik.

Klippere og musikere færdigredigerer filmens lydside.

TRIN 9.

Forberedelse af filmoplæg

Filmholdet forbereder oplæg om filmen.

TRIN 10.

Premiere, fremlæggelser og afrunding af forløb 4.

Forløbet afsluttes med premiere på filmholdenes film, fremlæggelser, feedback og afrunding af forløbet.

Se Anders Østergaards filmatisering af "Dybfrostfilm" (2 min.) på [YouTube](#)

Evaluer:

- Hvad oplever eleverne, at de fik ud af forløb 4.?
- Saml op på begreber som 'montage', 'reallyd', 'effektlyd', 'klip på blik' og 'pov'.

TIDSFORBRUG

Tidsforbruget for forløbet kan tilpasses efter klassens ambitioner og erfaringer med filmproduktion, og efter om forløbet gennemføres i samarbejde med ét eller flere valgfag, som musik, mediefag og drama. De forskellige trin bør kunne forløbe således

1. lektion:

Grupperne udfører trin 1., og der samles op på arbejdet i plenum..

2.– 3. lektion:

Trin 2. og 3.

4.–5. lektion:

Trin 4.–5.

6. Lektion:

Trin 6.

7.–8. lektion:

Trin 7.

9–10. lektion:

Trin 8.

11–12. lektion:

Trin 9–10.

OBS: Hvis ikke filmholdene når at løse deres opgaver inden for den givne undervisningstid, skal de forberedes på, at disse afsluttes efter skoletid.

VIDENS- OG FÆRDIGHEDSMÅL

I elevarket til forløb 4. finder I en oversigt over de begreber inden for digtanalyse og film, som eleverne får en viden om og analytiske og praktiske færdigheder inden for.

TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE

Forløbet kan gennemføres i dansk, men det anbefales, at I arbejder tværfagligt mellem dansk, og valgfagene musik, drama og mediefag.

Dansk til digtanalyse.

Musik til komponering af polariserende underlægningsmusik til filmholdenes film.

Drama til at arbejde med forskellige spillestile, for at bygge videre på modsætningen mellem de to karakterer. Filmens mandlige skuespiller skal arbejde med at vise mandens indre, da manden ikke fortæller, hvad han føler.

Mediefag til selve filmprocessen – fra storyboard, optagelser til klipning.

LINKS

YouTube:

”Dybfrostfilm”

Om underlægningsmusik

Filmcentralen Undervisning.dk:

”Eksamen”

Om lyd

Om montageklipning